

BEREISHIS: A STUDY OF TEXT, TRADITION & THEOLOGY

THE CONFRONTATION

בראשית רבה (יט:ז)

וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן לרוח היום, א"ר חלפון שמענו שיש הילוך לקול, שנאמר וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן

מהר"ל בגור אריה (בראשית ג:ח)

פי' כי הקב"ה היה מתהלך בגן, ואם לא הוסיף "שהיה" היה פי' הקול מתהלך, ולא שייך על קול "מתהלך", רק הולך... אבל "מתהלך" שהוא לשון מתפעל לא שייך רק על מי שהולך מעצמו וברצונו, ובקול לא יתכן לומר כן...

לבוש האורה (שם)

לשון הגור אריה... מי הוא הנביא אשר הגיד לו זה... ע"כ אני אומר דודאי מלת מתהלך לא קאי על הקב"ה רק על הקול... אבל הקול הוא דבר נברא... ועליו נופל לשון הליכה

אבן עזרא (בראשית שם)

וישמעו מתהלך בגן קול השם, וזה היה סמוך לערב בעת התנופה רוח היום. ומצאנו לקול הליכה, כמו קולה כנחש ילך (ירמ' מו, כב), קול השופר הולך וחזק (שמות יט, יט).

רד"ק (בראשית שם)

יש מפרשים... שהיה אדם מתהלך בגן שמע את קול ה' אלוקים – ואחר שאמר "וישמעו" היה לומר "מתהלכים", והנכון כי טעם מתהלך על קול ה' כי מצאנו בו לשון הליכה

רמב"ן (בראשית שם)

אמרו בבראשית רבה אמר רבי חילפי שמענו שיש הילוך לקול... כתב הרב במורה הנבוכים (א כד), וכן דעת רבי אברהם, כי "מתהלך" כנוי לקול... ולפי דעתי כי טעם מתהלך בגן עדין כטעם "זהההלכתי בתוככם" (ויקרא כו יב), "וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם" (להלן יח לג), "אלך אשובה אל מקומי" (הושע ה טו), והוא ענין גלוי שכינה במקום ההוא, או הסתלקותו מן המקום שנגלה בו:

רד"ק (בראשית שם)

והטעם שהשמיע להם הקול קודם הדבור כדי שיתכנסו ויחבאו בתוך עצי הגן בשעת הדבור. גם למדה תורה דרך ארץ, שלא יכנס אדם אל חברו פתאום אלא ישמיע קול תחילה או ידפוק על הדלת שמא עושה דבר צניעות בביתו.

גמ' סנהדרין (לח:)

אמר רבי יוחנן בר חנינא: שתים עשרה שעות הוי היום; שעה ראשונה – הוצבר עפרו, שניה – נעשה

גולם, שלישית – נמתחו אבריו, רביעית – נזרקה בו נשמה, חמישית – עמד על רגליו, ששית – קרא שמות, שביעית נזדווגה לו חוה, שמינית – עלו למטה שנים וירדו ארבעה, תשיעית – נצטווה שלא לאכול מן האילן, עשירית – סרח, אחת עשרה – נידון, שתים עשרה – נטרד והלך לו.

רד"ק (בראשית שם)

עץ הגן. דרך כלל, ר"ל עצי הגן

אברבנאל (בראשית שם)

ספר הכ' כאשר חטא אדם נתעלמה ממנו ההלכה ובא כ"כ לידי סכלות עד שמלאו לבו להתחבא מלפני ה' בחשבו אין ה' רואה אותנו . . . כי אם "בתוך עץ הגן" – באותו העץ הידוע שחטאו . . . ומפני שנתחבאו בתוך אותו עץ עצמו אמר לו הקב"ה בתחלת דבריו "איכה" שהיא מלה תורה על המקום, כל' הלא ידעת באיזה מקום אתה יושב, מה לך פה עומד בתוך אותו עץ, שמא לאכול ממנו באת שמה

ספורנו (בראשית ג:ט)

איכה. שאינך נראה בגן כמאז, שנחבאת עתה ולא עשית כן מקודם

חזקוני (בראשית ג:י)

אע"פ שכבר תפרו עלה תאנה, י"ל שמא לא כיסו אלא בשר ערוה בלבד